

Pridplata

na čitlu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za Stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake druge
Nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

Poučni, satirski i politični list.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cieni. Pisma neka
se šalju platjeno
poštarine.
Nepodpisani se
dopisi neupotre-
bljavaju. Dopisi se
nevrtačaju.

God. III. U Kaladži

U Četvrtak 9. Sičnja 1873.

Broj 2.

A R N A U T I.

Kad sam bio u Epiru
Jedan mojih prijatelja,
Priglasu me svome piru
Da mu budem drug veselja;
Al' mi reče: „samo taji
Jer su takvi običaji . . .

To je svadba bez svatova,
Bez sprovoda, bez barjaka,
Bez nejakih djeverova,
Bez mladijeh djevojaka,
Bez nakita i darova
I rođjaka i kumova.
U Skadru.

Sve je mirno; a Bojana
Poput lava grivom trese,
A dva mlada kapetana
Ogledaju samokrese;
Čudne svadbe, čudna pira
U sinova od Epira?

Okrenuo se ja zapita:
„Kažite mi što imate
U to mladi Miridita:
„Samo da nas zakopate
I budite tvrda viera,
Skrute tajuu do večera!“

Za lijeve se palce kvače,
A u desnoj broše reže,
Iskra sinu, prah dotače
I već oba mrtva leže;
A duše se nevesele
U prorokov dženet sele.

Vali huče pored brjega
A smrtno se cievi dime;
Sinovi se Skenderbega
U duboku raku s nime;
Mrtvac leže, rieka teče
A ja svršu što mi reče.
Danilo Medić.

O Našoj Vili,

Otvorena rieč sviem Bunjevceem i Šokcem.

Šapat, braćo, nisam viko, Odkad svojom dušom dišem
Zato na glas ću da sborim: I to božje svjetlo gledam,
Odkako sam živ poniko, Štogod radim, pjevam, pišam,
Kom li sveteu uvijek dvorim: Tudi je štajem — svoga neđam!
KI—ć.

Šokačko-bunjevački, moj djedjermi rode! Evo bo duša
moja, kojano s ljubavi duše tvoje steče hitrah Naše Vile
krila, leti tužna iz tvoje prošlosti, i zdvojeno gleda u tvoju
budućnost.

Neima tu zlatna pera, koje bi ti dostojno moglo opi-
sati jauk i kukanje duše moje, kojano je duša duše tvoje.
Samo, samo nase javorove gusle, tomu gude sličnim gukom.

Čuj to prosti, al od božjih zvijezda liepiš moj rode! Ta
ne samo nakoliko te rad inadem, već i koli si ti duhom duh
u mojem tjelu, toli si mi ti životom radost ili žalost, dika
il sramota, ponos il grdoba, život il smrt mog života. Čuj
to moj liepi rode! negovori ti to nezakoniti sin, koj nepozna
otca svoga, niti kopilće, koje nepozna svetu ljubav oj rođjene
majke svoje; već ti otvoreno čuvstvenim srcem govori zako-
nita, Bogom posvećena krv krvi tvoje, govori ti vjerni sin,
— vredni potomak otacah tvojih a djedovah mojih. Govorim
ti ja, koj se s tebe, stvog dičnoga imena zovem Bunjevac.

Eto već od davnih davnina sve doskora bio si mi ime-
nom i životom potišten, te kano žeravica vatra zaprečen u
vlastitom pepelu.

Krv svoju sred tolikih zlosretnih nepogoda ipak si ne-
oskvrnjenu s poštenjem sačuvaio, značajno zadržao si oznake
svoje narodnje svetinje, a još i danas se ponosiš ponosom
plemenite duše svoje. Izpod crnih i krutih obrva tvoji freca
bi živa iskra milovidna oka, a lice ti se žari sred dobrostiva,
poštena i čedna posmiha. Ruho ti je čisto i tanano. U bu-
njevca je košulja čančem načončana, a u šoka situim vezomi
vezena, al u jednom i drugom: duša je slobodna i u prostoti
jaka, naravni bo duh u njih živi.

Nisi ti kriv narode biedni, da ti život prolazi u narav-
noj prostoti i neznanstvu. — Silna uda tvoja dostojna su, da
nose prostu ali čistu haljinu; samo ti je moj liepi narode

paziti, da kroz vrijeme ne promieniš s haljinom ćucenje, srce
i dušu, te po židovki našarana košulja da ti nesakriva oku-
ženu i nečistu dušu *) jer bolje je i nespominjati se diedo-
vah svojih, nego li ime njihovo grditi u grobu.

Sada pako kanim s tobom kano ljubimac sa sudjenom
ljubom svojom govoriti, i to ozbiljno o samoj stvari, koja se
živo tiče naše kože.

Čujte to svi Šokci i Bunjevci! Vi delie ravne Bačke,
vrucu krvco krv junačke! Evo zaoštrena sikira stoji nam
obišena o stablu nam života, i ozbiljno nas pita napredni
gospodar napredujućega vremena: kanimo li obstati u sjaj-
nomu kolu ugladjena čovječanstva kano jedan sa samosviesti
životan, bodar, duhovit, značajan i napredan narod, koji
želi ugledati razevat svoje obće naobrazbo, — razevat na-
rodnjega ponosa i slobode; ili kanimo li s nepoznanja sa-
moga sebe, dakle i bez svoje ocjene mrzko baciti se u blato,
da nas pogaze griešne noge, dok napokon kano bolestno i sa
sramote smrtonosno tielo bez traga nestrovalimo se u grob-
nicu oj sramotne i pricrne uspomene! S preda nam je život,
s traga smrt. Spreda su nam angjeli i svotci, s traga žute
krvi gujusni crvci, dakle ti moj biedni rode! stupaj napred,
vrata budućnih vremena ni su ti zatvorena.

Čuj to moj kitnjasti rode! Evo ti sinci uzporedno čvr-
sto uza te stoje, koji se kroz ovo tri godine pod našim svo-
tim barjakom „Bunjevačkih i Šokačkih Novina“

*) Kod bunjevcaah je bila to jednoć najveća sramota, obući i od
kupovnog čista, bjela beza (platna) sašivenu košulju. Nazivali bi ga:
prisnim totinom i magjarinom. A ženskinjo, da bi obukli toga, saču-
vaj Bože! ni na mrtvo tielo. Al sad u novije doba, vidio sam učenih
mladića, koji raztrgavši se od okrilja bunjevačke majke, iznevirivše se
njoj, izgubiše svoju krasnu bunj. košulju, i obukoše iz dućana kupovnu,
crveno šarenu, cicovnu (koji li je bies) košulju, te izgledjahu ko kakovi
matrozi. Mislio bi čovjek, da su to potomci plemena Gad-a! — Što vi-
divši, natoliko mi se sgrstilo, da sam se s dušom stresio, i zakleo na spas
duše svoje: da mi ni na mrtvo tielo nenavuku toga gada, tu zminku
košulju. — Značajnije se drži te svoje oznake šokadija. Šokci je naj-
liepše platno (bez tkanje), koje ona sama sprede i otkaa. Njoj je najvr-
lija odeća, koju ona sama sašije. Djevojčice šokice drže se opomene sv.
Petra, kojno veći: „Liepota vasa nobila izvanjska, nestojala ona u um-
jetnom pletivu kose, ne u zlatnom nakitu, ni skupocjenom odielu i t. d.
— 1. Petr. 3, 3—4.

boriše kano ljuti lavi : za tebe, za tvoje sveto pravo, za tvoj ustanak, tvoj jezik i svetinju tvoju. Borba ta bijaše dost tegotna i krvava. Okršaj bijaše na suhu i na vodi, — na ravninah i nizinah, — na planinah i dolinah, — na javnih i skrovnih mjesti, — na blizini i daljini. Borioci, tvoji sineci nisu se strašili i bosom nogom stati na glavurine otrovnih ti zmijurina. A sad evo i opet zasukanih rukavah stoju ti borioci u djedjernom viencu, svi, svi razdragani u narodnomu ponosu, svi razjareni junačkim duhom u svetomu ognju, odlučni za svetu stvar i nadalje pustiti se u borbu.

I premda su ti borioci, tvoji pisci u tielesnomu oružju s tuđe krivnje bez tvoje novčane pomoći oslabljeni, da nam eto svim na sramoto pada naš nezaboravljeni prvi barjak „Bunjevačke i Šokačke Novine,“ skupljaju još posljednje sile pod obnovljenim i u vis podignutim barjakom : „N a š a Vila“.

A ti junački rode moj, još valjda pitaš : što hoćemo, — što li kanimo postignuti s „Našom Vilom?“ Čuj! — Mi hoćemo i živo želimo svoj duševni i tvarni razvitak. Mi hoćemo naše po Bogu i po naravi pripadajuće pravo naime : naš jezik, naš svestrani napredak. Mi hoćemo ne samo u prikrajku naše kolebice da sačuvamo naš jezik, nego da ga kano potlam duše prvi dar Božji unapredimo u sve strane našega rajskog mirigoja, kojim da nam odjekuje naša kuća, — naša erkva i škola, — naša občina i poljana, a po tim da se u savršava naša idea (pojam) narodnje slave. Mi hoćemo, da budemo gospodari naše kese, da budemo gose pod kapom u svojoj kući, a nipošto sluge gologlavci i puzavci. — Mi više nećemo da budemo zaklopci tuđega lonca, a niti nožice svačijega stolca. Mi hoćemo : da se medju nami.

Niški svira, pjeva sbori,	Tu da živi oj sloboda,
I zaigra kolo naše :	Tu da živi što je naše! —
Gromovito da zaori	Tak' u svomu samo svoji
Da nam živi što je naše!	Mi hoćemo da budemo :
Gđjeno god je našeg roda,	Rod sa rodom da se spoji,
Gđje se naše ljube snaše :	Svi da svoje njegujemo!

Naša Vila, ima nam biti predhoditeljicom našega narodnoga spasa, pred kojom da se otvori taj zemaljski raj zemne sreće. Ona nam ima biti predhodnicom našega obzorca ; Ona nam mora napričac na dostaćiti sve, sve, što je napredujućim vriemenom projurilo preko našeg sanku.

Vila će nam predstavljati : revna učitelja i valjanu školu ; — s dušna popa i radena fratra, — pravedna sudea i uredna bilježnika, — pravdoljubna odvjetnika i naših pravah zaštitnika i t. d.

Po našoj će se Vili, štono reče naš Blaž : odpuhavati plieva i mekinje, da se tako čistim zrnom, zdravom hranom goji, hrani duša naša.

Eto moj rodjeni rode, što će ti sve donášati Naša Vila pod tvoj krov, samo, samo ako joj se ti čisto srodnim sreem budeš odazivao, otvarajući joj vratašca širom svoje čiste kolebice ; — ako ju s lica i glasa spoznavši, budeš ju s dobroćudnosti svoje pozdravljao našom pozdravnom dobrodošlicom :

Dobro nam došla Naša Vilo !
S našeg legla čedo milo :
Mlada, srećna nevjestice,
Ti mezinčice Slobodice,
Našeg roda prosvjetnice !

Tako je tomu sada i ne drugčie! Tu je skrajno vrieme za radnju, i mora se baš svojski raditi. Tu se mora oprezno razljučivati med od jeda ; tu se mora skupljati čista, slastna životna hrana, da nam rode budeš umom sreem čelično zdrav. Tu se mora umovati, pisati, sve na papir štampati (tiskati), teb u ruke poslati : da štiješ ti i tvoja djeca, tvoji prijatelji i komšie, svi rodjaci po sokacih, da se tako svi, svi poučite i okoristite. Nu, al tu treba za sve to i novaca. Tu treba da vi svojim novčićem izplatite barem štapište (držalje), ako ne sikiru. Evo mnogo se nezahteva od vas, ništ više do 1 fr. na cielu Božju godinu. To je istina mali novac, al mnogo toga, pun lonac!

Predplatite se dakle vi svi šokci i bunjevci, pak ćehu

i za nas znati zemni svetci! — Tko vas na to nuka i nagovara, slušajte ga kano svog vrtljivog Angjela, jer vam dobro želi. Nadjeli se pako koi, da bi vas od toga odgovarao, pa govorio vam on kako mu drago sladko i gladko, nevjerujte mu! to bo vam je grabežljivi vuk (kurjak) u ovčjoj koži.

Velika mi je nada (ufanje) u tebi djedjerni moj rode, koj se s tebe zaklinjem na šokačko i bunjevačko poštenje, da si već dorasto do zreloga suda i da znaš razljučiti bielo od crnoga, — sreću od nesreće.

Vi ćete svi činom pokazati, kako ste odlučni i spremni pod barjakom „Naše Vile,“ koja samo kada na vas migom i okom, a vi svi skokom na branik svoje svetinje. Hajdte predplatimo se svi, svi ; te budeli veća hrpa novca, jēsti ćemo meda iz puna lonca, t. j. Vila će nam dolaziti s tim liepša i sjajnija, u naučih bogatija, a valjda češća i krepkija.

Hajdmo u naše divno kolo	Rodsku ljubav razgrijajmo,
Svi Bunjevci, braćo Šokci!	Široć ljubav, bratsku slogu,
Zaigramo naokolo	Da budemo svoji samo
Starci, djeco mladi momci :	1 po krvi, i po Bogu.

Bunjevac.

SEONSKI STAREŠINE.

Ako je čoviek od Boga postao, o čemu trizan čoviek nikad nije dvojio. Ona je i sva ona vlast, kojom vlada vrhu izkrunjenog od Boga proizašla. Što ako je tako, o čemu samo oholostju naduvan čoviek običaje dvojiti, onda je sjegurno : da će oni, koji ovaku vlast rukovode, strožii račun prid Bogom davat, no svi drugi od darovah, po Bogu uživani.

A premda od rukovodjenja ove vlasti zavisi unapriedjenje, ili nazadjenje boljka cile občine, opet Bog želi od sva-kog pojedinca : da kad se seonski starešine izbiraju, onda se ne vodi po drugim obziru, već jedino tim : da najbistriju glavu medju najurednijih i čudorednijih, marljivijih, i triznijih ljudih izberu za Kneza birova. Jel što u tkome leži to će želit izvest i u občini, a što se u njem nezadržaje, sjegurni možemo biti, da neće nastojat izvest u občini.

Knez je glava cile občine, kano otac obiteli. On se dakle mora mislit, i osičat sve ono : što je ciloj občini po-triebno. Kao takav o novom ljetu prva ćemo briga biti da se za seonsko pastire izberu ljudi, koji su u pastirluku izkušani, jerbo svašta na svietu valja učiti, ako što kanimo pametno vršiti. Nije uredno dakle kada se na rovaš občine uvlače srodni, već ovamo treba da se izkupe umjetni, vjerni i brižljivi ljudi, da stanovnici nebudu oštetjeni kroz neukost ili nemarnost pastira, u svojoj stoki.

Ovamo spadaju subaše odazie — koji se u občini platjaju da sitve i sinokose od štete sačuvaju, ako se ovi mnogo u selu vidjaju, i mijane pohadjaju, ti neće koristit, već sjegurno će ostetiti pojedine. Ovake dakle, notrieba za poljske čuvare uporabiti. Jerbo strašno se uvriedjiva pojedinac, kad je trudom svojim na zemljištu plod proizveo, pak mu se ovaj nemarnostju ili nevjernostju čuvara iz usta otme,

Nije manja ona briga knezova kojom valja da prati, latove, dželate, pandure, seonske koji kneževe zapoviedi primaju i po selu razno se. Ako ovi nisu vjerni trizni, i marljivi, badava će se trsit i kršit knez, nijedna njegova naredba neće željenim urodit plodom. Brižljivo oko kneza neka i ove iznenadi, da se osviedoči : kako sviestno vrše ono što im bilo naloženo.

U Svakoju občini imade javnih sgradah, koje se troškom občinskim ili sa svim, ili samo dielom uzdržavaju. Ovaka je prva kuća božja, što na ovu trieba da gradjani doprinašaju, postarat će se knez da se nezanemari, a druga je plebana i ovde jedno dielo tereta mora snositi občina, ako šta valja prinosit, ili popravljat, bez oklivanja valja da se vrši jel ako je šta pofalilo i u mah se ni je popravilo, svakim časom se jaz otvara. Ovezajućem se knezu neće občina naći, što da mu zahvali, buduć je svojim oklivanjem samo trošak ili poso ovećao. Treća javna sgrada je učiona, na koju valja da knez pazi kao na zenicu oka svoga. Učiona mora da je spolja i snutra čista, cila i svietla. Nije slobodno da

se ovaj lice nagrdi. Kako su nevina i čista ona srca, koja ulize u ovu učionu, tako treba da je ona očistjena i usvietlana.

Neka se raduju dieca kad joj lik izdaleka ugledaju; i neka se po svemu u njoj dobro osjećaju, da kad god se ova, prid njima spomene uvijek u njima oživi želja, što prije u nju uniči. Po okolnostima nalaze se i druge u obćini sgrade, sve će knez prigledat, i nastojat: da budu u najboljem stanju uzdržane. On neće trpit: da obći bunari, ćuprie, izgledaju ko mijanske kapije koje su uvijek pokvarene. Gdje god se knez okrene, sve će ono što je obćinsko promotrit, i o ćemu razpolaze obćina u red donet. A što oblast kneževu nadilazi to će javiti na svojem mjestu.

Putevi jednako triebaju bogatom i siromahu; knez će dakle brigu nosit, da se ulice uredjivaju i staze napravljaju da dieca u škulu, stariu u crkvu, i seonsku kuću a drugi na trg povoljno doći mogu. Nipošto neće trpit, da putevi koji pod seonsku ruku spadaju postanu jamavi, da se kola lome izvrću a konji, i marva ubijaju, već oveće uvijek u svoje vrijeme popravljat a na kraljevski i županijski drumovi kaduo kakvu falingu opazi, umah će je solgabirovu javiti.

Zna to izkušan knez: da Bog vitrom čisti zrak dakle neće dozvolit: da se na ulicam djubrišta i garnjaci ponamieštjaju: već će strogo uredjivat: da svaki sebi djubrište u avlii opravi, da mu se vuškija nerazliva čak na ulicu, i prietnjam kazne će zapoviedit: da se gar nikad ni u avliju neiznese, da se prije skroz ne polie. A kada se kakva pošast na ljudna ili na živinam pokaže, knez će sviestno izvadjat sve one naredbe: koje su snovane po dotičnoj oblasti, i stanovnike koji bi se usudili ove prikoraciti, bez milo srdja kazniti, buduć u ovakom slučajuu onoje najveći zlotvor cile obćine, koji naredbe neobdržaje, i tako pošasti sve veće prostore otvara. (Slidi.)

V E Z I R O V A I I U N K A.

(Historička pripoviedka.)

I.

Sam bi se hvalio, kudgod bi hodio, Da sam sebi dragu po volji dobio!
(Narodna pjesma.)

Bilo je na sama sv. tri kralja g. 1526. u večer. U mohačkoj danas Kupovoj krćmi, domu i dvoru zaonda bogata Jaćima Hrvatića, sastala se na dogovor tri vierna prijatelja, tri vrla znanca Božo Šimić, Vinko Krvarić i Stevan Draganić.

Vremešan Jaćim, pun radosti nad posjetom prijateljah, kolovodjah neprijateljah turskih, zastupajućih tri starodavne obćine Vršendu, Luć i Žip nosi ćelinovca jaka staklenkom na stol pred poznane vjerne drugove.

Sva tri imućna seljaka biahu ujedno ćelovodje, poglavice i zastupnici dotičnih selah, pa će se tu dogovarati o sredstvu i načinu, sa starcom Jaćimom, kako da odstrane zulum i predstraže turske, zaokupile njihove obćine.

Davorija tekla je za davorijom u sobi. Junačka srca šokačkih vitezovah podpaljena rujnim pelinkovcem odazivalahu se ćićej zimi poljućelaj sjevernjakom i debelim sniegom vani. Časa trkne ćašu, pjesma odjekne pjesmom. U svratištu zatvorenu oko ponoći ni žive duše. Sokaci obhodi straža i prisluškuje bratinsko veselje, iskrene zdravice i domorodno pjevukanje. Kad li u jednoć na fratarskom zvoniku zakuca zvonce na poćinak, a na troputju kraj svratišta zaori muževan glas:

Hvaljen Isus! Gospodari i gospodarice!

Ćuvajte vatru i svieće, da vas Bog oslobodi svake nesreće!

U ponoći u pol dana, po utoćištu svetog Florijana!

Dvanajst sati! Hvaljen Isus!

Bio to mohaćki noćobdija, veseli Ćuga.

— Prijaće! Vinko će noćobdiji kroz otvoren prozor nizke, slanomu pokrivenne gostione, dede amo na jednu rieć i ćašu vina.

U bijeloj, do zemlje sižućoj, sniegom dobro posutoj

surdome, visokom naušnjaćom šubarom o glavi, dugaćkim nadjakom u lievoj a fenjerom u desnoj ruci unide ćovjek duge brade i brkovah s kapićari opanci laganim korakom u sobu.

— Živio Ćuga naš, noseći nam dobre viesti! zaoro halabućno ćetiri grla prisutnih prijateljah.

— Pij ćašu za ljubav i šokaćku slogu našu! reće Vinko, pa nam pripoviedaj: kad si bio poslednji put kod starca Silvina na ostrvu Širini?

Ćuga iz kapi do dna, odloži svietiljku i nadjak, snimi šubaru i zavjesi o klin, skine tešku surdomu i sjednuvši na hrastovu klup, osloni se na zid, zahiti nogu preo noge, usuće debele brke i reće:

— Da, da! kad sam bio kod Silvina? — Lako vam piti i besjediti, al teško si ga nam i sirotnoj raji! — Silvinnovu Ćatu, onu divnu zviezd u našega hatara, onu živu božicu djevojaćku, onu krunu našega kola šokaćkoga, ukrao noćas Ali paša Bojanić.

— Svi upru oći u Ćugu, a zatim sbog sina u Stevana, komu je sree presjekla iznovice žarka munja davne srdjbe proti zlo sretnomu Bojaniću.

— A dje je Silvina bio? — grćevitim glasom upita Vinko.

— On adom lovio, Dunav prejezdio, debelejoj se mamicu svratio pa eno u kruni pije, ni brige ga nije. Kćerku mu spod nosa Bojanić proveo i odjurio kroz Mohać u šum-brećki grad prijanu svomu onomu staromu spletkaru Kudriću. — Nije zalud bio kod njega na novu godinu i prizivao duboćke kmetove k izvedenju svoje gadne osnove. — Radite što znate, samo se Miloša Kudrićeva pridvornika ćuvajte; jer on je izdajica Branković na Kosovu ravnu. Služba mo zove, — da pijem, pa da idem! . . .

Ćuga izpije i drugu, ogrne surdomu, uzme nadjak i luć i, pusti se za službom u mrklu noć.

— Ćekaj samo haramijo! izadre se Stevan, — prek sutra na večer! —

I u taj hip netko se nakašlja pod prozorom.

— Izdajstvo! zavikne družitvo i pohrli van, al nezateće na sokaku ni žive više duše.

Ruku o ruku; drugovi se zakuum Bogom i Bogorodicom na osvetu proti Bojaniću i kletomu sjemenu turskomu.

— Jaćime! vikne Stevan, danas 14. danah! I braća prihvate: jest! danas 14. danah ovde! Samo verno, žurno i odvažno! . . .

Upregnu vilovite hate, iztruse kćupe obilate i saone za saonama izlete iz prostrana dvora Hrvatićeva.

— Laku noć! svi trojica će na razkrstju, i zabruse u tri strane ceste sniegom konjem do pojasa; a preko puta od krćme pjevao je uz tamburu grobarov sin:

Još si jedno želim u svojoj mladosti, —

Što srce miluje, da mi je u vlasti, —

Sam bih se hvalio kudgod bi hodio,

Da sam sebi dragu po volji dobio!

Vezla ime moje na rukave svoje,

Ja sam ime njeno u srdaće moje!

— Ćuješ li mladene? upita Stevan nuza se sjedeća 18-godišnjega kano vitku jelu i zeleni bor u gori uzrasloga momka, u kom od starca gvardijana amo došavšem, teško uzdahne bolna duša.

— Ah! otće, napast me kuša, samo tjeraj, tjeraj kući! Bog mi se smilovao Svemogući!

(Slidi.)

S M I E Š I C E.

Njekoć dodje njeki cigan u župnićku kuhinju, te nenašao tu nikoga, zalukne u lonce na ognjištu pristavljone, te opazi izmedju ostalih, u jednom veliki komad slanine, u kupusu (zelji) se kuvajuće. Što bi dlanom o dlan udario, nadje se mastan zalogaj u ciganovoj torbi, koj nepromisljavajuć dugo, u puti se samom župniku, da mu se o finom

Iovu osobno pohvali. „Unutra“ vikne župnik, a navrata stupi klimajući glavom stari ciganin. „Šta dobroga majstore.“ Baš ništa zloga župnice : Iduć mimo vaše kuće, opazio sam u Vašem ljepom kupusu zelju prasicu, pak nebudi ljen, politim i steram ju šnje. Pravo si učinio majstore, prijaznim glasom pohvali ga župnik, te pružajući mu šesticu reče : Evo ti zato dva groša, uzmi pak i drugi put ako ju opazis, to isto učini, pak ćeš dobiti četiri. Valaj gospodine, hoću, Bože daj samo prilike. Nakloni se i ode. Iza par časovah, eto ti kuharice, tužeće se, da joj je njedko slaninu iz kupusa na ognjištu u loncu pristavljenu odneo. Sada se istom župnik dosjeti mudra ciganina, koga je on šesticom nadario, zato što ga je oslobodio masnog zalogaja. A. Kuzniak.

Dva čovjeka dojdoše u krčmu na objed, jedan zapovjedi ribe, a drugi govedjia (mesa) pečenja. Nareditelj ribe zapovjedi još jedan polić vina, veleć : „Nek pije riba“, čuvši to njegov sused jeduć govedjije pečenje, reče : „Daj donesi krčmaru i meni jedan polić, neka pije i vol.“ Blaž Vojnić.

NOVINSKI GLASI.

— Grofovi Beust i Andrašya vrlo su zagazili, knez Grammont nikako im neda mira, već jednako opetuje : da je Austro-Ugarska obećala pomoć Franceskoj, u ratu pruskom i tvrdi, da će prinudjen dokaze razviti. Ona je Andrašya bio ugarske, a Beust oběi ministar vanjski dilah. Sad dvojica vieaju u Beču, kako da se opere što je Grammont zacnio. A g. Bismarck se podsmijava.

— Prusi se strašno ljute što je rimski Otac u svojem govoru 24. prosinca podigo krinku kojom su se zakrili, progniteljji katoličke crkve. Surovost pruska odaje se u službeni listovih. Bismarck odziva svojeg namiestnika od papalskog dvora, a posenskim Listovina pod glavu za branjuje papalski govor objelodanit. Ipak katolici će čut šta papa govori, i najposliće sva Bismarkova sila ostat jalova.

— Niemei se u Austrii već unapried boje zakona, kojeg bi snovali za izravne izbore samo da svoje gospodstvo vrhu drugi narodnosti osjeguraju, al uvidjaju : da im ni ovo neće dugo pomoći, stoje nepravedno to se neda uzdržati.

— Pruska je dobila za ministra Predsjednika g. Roona.

— Valja i novo niemačko Carstvo pohvalit. Skoro : se u Hamburgu posljednja kartačka družina razpuštala. Nije mala vriednost povuć povlasticu, nečudorednosti podieljenu. Očekivamo od istog carstva da će i loterii krunu s kinit s glave.

— Inglezka kraljica prošastog božića osobeno je die lila milostinju siromakom na svojem dobru Osborne; da veliko plemstvo priuzme plemenitu ulogu obrane siromakah, sirotah i udovah, još bi dugo čast i poštenje za držalo u ljudstvu.

— Povodom novog ljeta saborska desna stranka čestitala je Starom svojim vodji Deaku, i Saborskom Predsjedniku Bittovu koji je ovom prilikom izjavio želju : da buduć g. Deak nemože u klub dolazit da svoje mnijenje sa strankom izmieni, na staje potreboća : da vriednii članovi stranke posrieduju i to često medju njemu i ministarstvu, da tako stranka u doticaju obstane, i učvrstjiva se. Ovo sriedstvo u sebi nije zlo, al nije praktično dakle niti dugotrajno niti koristno biti može.

— „Magj. Politiika“ piše : da je na prostoru petrovadradinske pukovnie, srezni kapetan u svojem području sve crkvene sborove razpuštio, premda su u ove bili izabrani ljudi tobože nečudoredni, i rukovodjenje crkvenih poslovah osim svećenika, nekujim imenovanim osobam povjerio. Da zagleda u ove sborove opozorio ga g. Mollinari. A ovoga je na to zamolio barun Majthenya ; do živiećemo da će se ljudi narodnjaci objeliziiti kao nečudoredni.

— Prije su pisali da je barun Majthenya želio da mu se vlast iztegne i na političke oblasti i sudove medju srba mi osnovane, jel je tobože sve u onih krajevih narodnim duhom zadahnjeno, a sad piše da su mu svi zahtevi izpunjeni. Dakle naši državnici baš sami odieljivaju Srbe. Po našim skromnim mnienju nije ovo sriedstvo koje jedini, već tudji. Nama ništa nepomagaju bratja, koje smo zamućkali, već koje smo ustavnom slobodom privezali.

— Austrijski niemei pišu da je 1872. godina po liberalne ustavovierece, koji kormilo vlade drže u ruku, jalova bila. O početku razpravljali su dva pitanja. Galicijanske zahtive, i zakon od nevolje, ova pitanja i godina 1873. našla je neriešena, dakle niemei nisu jači postali a druge narodnosti još su protivnie ostale.

— Amadeo kralj nikako nemože da se od španjulske ljubavi razgrije, svejednako zebe od bojaza. Skoro su Talianske Gallie pred Valenciu stigle, što vidivši Španjulci govore : šteta toliko truda i troška, dosta bi bila i jedna ladja, ta španjulci zele onom sričan put, koji odilazi.

— Grkom se odbijaju rogovi. Niemei, Austro-Ugri, i Rusi, kao za pomiritelje odabrani izjavljaju : da se laurinsko pitanje mora u smislu Talianske i franceske riešiti buduć je uz njih pravda, na što ako Greci nepristaju, onda oni ulogu odabrani sudiah neprimaju.

— U istočnoj Indii pojavila se nove vrsti groznica, koja i dosadanji liek kinu nadvlada.

G A Z D A L U K.

Uzdržavanje zimskog Voća. Liečnici koji narav ljudsku razmatraju iznašli su : da je potreбно za čovieka da slatko jilo izmienjiva s kiselim. Razborita gazdarica nastoji : da joj siriće neizgine iz kuće, da kupusa dosta ukiseli. A marljiv gazda neće da bude bez pčela, da mu ove priprave za kuću meda. A poklem i ono što je slatko košto i ono što je kiselo tim postaje koristnie : čim se i jedno i drugo više izmienjiva; zato brižljive gazdarice mudruju : kako će one jabuke i kruške, koje su marljivi muževi, iz voćnjaka vlastitom rukom sadjena, pripravili, sačuvat priko zime. I ovim mudrovanjem iznašli su više vrsti načina, kako da se priko zime zdrave uzdrže jabuke i kruške. Jedni ukopaju u zemlju drugi u pisak treći ih metju u sanduk ili arđov ovako : da se na dno postavi pisak, na ovaj se naredjaju jabuke ili kruške al tako : da se praznina piskom izpunu, pa se svaki komad, piskom razljuči. Nikoji miesto piska nporablju plivu. Četvrti u hambaru ili na tavanu u zobi ili žitu na tavanice poredjaju jabuke i kruške. Peti na tavanu vrhu sobe koja grije metnu najpre župe, na ovu nagomilaju jabuke, i na zimm slamom i ponjavam zakriju, Šesti u komari, na činu police od neugladjenih da saka, i na ove poredjaju voće. Al treba da je komora od mrzla učuvana, pa da se može izvitriti. Poklem svašta što živi o zraku i svietlosti živi, najbolje je ako je ova komara tako zidjana : da zraka i sunca dobiva priko većeg diela dana.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cienjenik. Pešta 4. Sieč. Vuna. O novo ljetnom sajmu-vašaru nije bio živahu promet, ciena se zadržala jesenja. Sridnjofina vuna čojna 130—138 fr. sriednja čojna 118—128 fr. sried češljasta 112—114 fr. planinska gospodska 110—117 fr. običajna planinska 96—102 fr. Heveska lietnja i zimska 86—90 fr. tisanska 90—94 fr.

Visina vode dunavske.

Pešta 4-og Siečnja : 5' 9" nad 0. opada.
Požun 4-og Siečnja : 3' 9" nad 0. „
Vrieme, vlažno, hladno, mračno.